

Посібник для батьків підлітка

ЩО ТАКЕ ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ?

ВИЗНАЧЕННЯ

Торгівля людьми - це злочин та порушення прав людини, що включає в себе процес вербування, контролю та використання людей задля отримання вигоди від їх експлуатації. Це сучасне рабство, яке впливає на життя мільйонів чоловіків, жінок та дітей по всьому світу.

АКТУАЛЬНІСТЬ

У підлітковому віці, як правило, у молодих людей з'являється прагнення до самостійності та незалежності, починають з'являтися друзі старшого віку та нові захоплення. Виникає бажання мати власні гроші, які ніхто не буде контролювати, і підліток готовий скористатись першою ж можливістю заробити. При цьому, часто не аналізуючи і не розуміючи можливі наслідки, погоджується на небезпечну роботу. Зазвичай, вербувальники добре знають психологію та вміють маніпулювати, знаходять механізм контролю, який є найбільш дієвим. Часом, не соромляться вдаватись до шантажу, погрожуючи завдати шкоду чи самому підлітку, чи його рідним. Крім того, особливого поширення набувають випадки втягнення молодих людей до обміну інтимними фотографіями та відео, якими в подальшому починають шантажувати та вимагати гроші. Вербувальники дуже вміло будують довірливі відносини, листуючись онлайн, і протягом короткого проміжку часу починають схилити до більш відвертого спілкування. Щойно перша фотографія інтимного характеру відправлена, розпочинаються маніпуляції та погрози.

ОЗНАКИ

Наступні особливості поведінки можуть свідчити про те, що молода людина постраждала від експлуатації чи знаходиться в процесі вербування:

- Поводить себе розбещено та/або сексуалізовано, вживає слова та терміни, які виходять за вікові рамки;
- Відбувається раптова зміна поведінки, смаків щодо вбрання, зникає зацікавленість в навчанні;
- Змінюється коло спілкування, з'являються нові друзі, молода людина починає зустрічатись з помітно старшим хлопцем/дівчиною;
- З'являються дорогі речі, які раніше молода людина не могла собі дозволити (мобільний телефон, новий одяг, косметика, доступ до платних ігор онлайн, тощо);
- Проводить багато часу в соціальних мережах, грає онлайн.

ДЕ МОЖЕ ВІДБУТИСЬ ВЕРБУВАННЯ

Соціальні мережі, приватні чати в відеоіграх, вдома у друзів, під час вечірок, в торгівельних центрах, на роботі (коли молодь шукає тимчасового підзаробітку)

ЯКЩО ВАМ ПОТРІБНА ПОРАДА ЧИ КОНСУЛЬТАЦІЯ

Міжнародна громадська організація A21
044 338 338 1
info.ua@a21.org

ЯКЩО ВИ ПІДОЗРЮЄТЕ СИТУАЦІЮ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Департамент боротьби зі злочинами,
пов'язаними з торгівлею людьми Національної
поліції України
063 195 00 58

Спілкування з підлітком

ЯК ПОГОВОРТИ З ПІДЛІТКОМ ПРО ТОРГІВЛЮ ЛЮДЬМИ?

Це має бути відвертий діалог, де кожен може вільно ділитися думками в безпечному середовищі, довіряючи один одному. Завжди будуйте довірливі стосунки, щоб підліток міг у будь-який момент поділитись з Вами своїми хвилюваннями, вразливістю та досвідом, яким би він не був. Покажіть, що Ви не засуджуєте, а розумієте, що Ви на боці підлітка і підтримуєте його. Мета: створити безпечне та комфортне середовище, де можна поспілкуватись на будь-яку тему.

- ▶ **СКАЖІТЬ:** “Нічого з того, що ти можеш сказати, мене не шокує, навіть, якщо, на твою думку, це щось жахливе. Не бійся розповісти про те, що сталося, навіть, якщо це відбулося, тому що ти мене не послухав чи порушив нашу домовленість/правила. Я хвилююся, тому що в світі є люди, які можуть вдавати, що піклуються та дбають про тебе, але насправді, вони шукають шлях, як заробити на тобі грошей. На твоєму шляху може трапитись людина, яка обіцятиме любити тебе, купуватиме речі, буде уважно тебе слухати, але через деякий час попросить тебе зробити те, чого ти за власним бажанням не робив би. І я не хочу, щоб ти боявся розповісти мені, якщо щось подібне трапиться (чи вже трапилось). Я тут для тебе і хочу допомогти тобі знайти свій шлях у житті. Я хочу допомогти тобі уникнути неприємних ситуацій, які можуть тобі нашкодити і завдати болю. Я хочу, щоб ти почував себе безпечно. Давай поговоримо”.

НА ЯКІ ТЕМИ ВИ МОЖЕТЕ ПОГОВОРТИ З ПІДЛІТКОМ?

ОСОБИСТА ЦІННІСТЬ

Поясніть, що тіло не є засобом оплати (в тому числі, інтимні фотографії в обмін на подарунки чи гроші)

ОСОБИСТІЙ ПРОСТІР

Нагадайте, що кожна людина має право на особистий простір та повагу до власних кордонів. Звичайно, корисно буде пояснити, чому хтось може спробувати посунути ці кордони і чим це може бути небезпечно.

ЗДОРОВІ ВІДНОСИНИ

Поясніть різницю між здоровими та нездоровими відносинами. Наприклад, якщо стосунки здорові, партнер не буде просити тебе робити те, що тобі не комфортно, чи забороняти тобі спілкуватись з рідними та друзями.

Профілактичні заходи

Права людини: Навчіть підлітків казати “ні”, коли вони почувають себе не комфортно. Нагадайте, що вони мають право відмовити будь-кому, якщо почувають себе непевно, або хтось намагається на них тиснути.

Безпечне і небезпечне спілкування онлайн: Поясніть, що хтось може використовувати спілкування онлайн як засіб втягнення до небезпечних ситуацій. В Україні переважна більшість підлітків має декілька акаунтів: один, створений спеціально для батьків та родичів, а інший - для спілкування з друзями. Контент, який вони викладають на цих сторінках дуже різний. (Подібні приклади можна використовувати і для інших розмов).

“Люди можуть використовувати вебсайти та соціальні мережі, щоб щось рекламувати, назначати зустрічі та купувати контент сексуального характеру з участю підлітків. Інтернет та мобільні пристрої дозволяють сутенерам та трафікерам розширювати клієнтську базу, а це наражає постраждалих на ще більші ризики та небезпеку”¹

¹ за даними Державного департаменту США, <https://www.justice.gov/criminal-ceos/child-sex-trafficking>

Поради з безпечного використання інтернету:

Персональні дані

- Вигадай собі нікнейм, щоб не розголошувати всім своє справжнє ім'я та прізвище
- Не викладай в мережу фото, за якими легко можна розпізнати місце твого проживання (наприклад, фото на фоні твого будинку або місця, де ти часто буваєш)
- Ти можеш заблокувати людину, спілкування з якою для тебе є некомфортним

Фото

- Запам'ятай, що фото, яке потрапляє в мережу інтернет, залишається там назавжди
- Фото можна зберегти, зробити скріншот та поділитись з іншими
- Перш ніж відправляти фото (навіть особистим повідомленням), запитай себе "Як би ти відреагував, якби побачив це фото на білборді завтра? Чи буде тобі комфортно, якщо всі твої друзі побачать його?"
- Розкажи дорослому, якому ти довіряєш, якщо ти отримав неприємне чи агресивне повідомлення, або якщо від тебе вимагають фото, яке ти не хочеш відправляти. Якщо раптом ти вже відправив фото, і тебе почали шантажувати, не соромся розповісти про це дорослому, в жодному разі не зустрічайся зі злочинцем та не передавай йому гроші, припини будь-яке спілкування з цією людиною. Якщо ці фото уже розмістили в соціальній мережі, зроби скріншоти та звернись до служби технічної підтримки. Будь сміливим та звернись до поліції, якщо ти знаходишся в небезпечній ситуації.

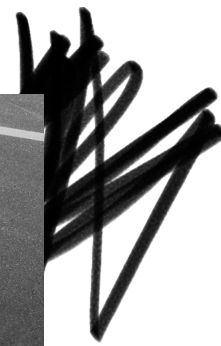
Публічні вебсайти

- Нагадайте, що не всі сайти є безпечними
- Порадьте уникати приватного онлайн спілкування з людьми, яких підліток погано знає, або яким не довіряє
- Пам'ятайте, що Ви не можете достовірно знати, з ким Ви спілкуєтесь і хто знаходиться по той бік екрану. Справжні наміри людини можуть відрізнятись від того, про що вона говорить

Безпечні шляхи

- Проговоріть, які місця є безпечними, якими шляхами краще ходити та як уникати небезпеки
- Зазначте, хто з вашого оточення є надійним, кому можна зателефонувати у разі небезпеки
- Переконайтесь, що підліток знає адресу, де він знаходиться, якщо раптом йому стане некомфортно там перебувати, він зможе повідомити Вам, звідки його забрати
- Ви можете відслідковувати місце знаходження своєї дитини, якщо зробите певні налаштування на телефоні

Разом безпечніше: Не сідай до авто незнайомця і не залишайся наодинці з людиною, якій не довіряєш, чи поруч з якою відчуваєш себе некомфортно.

Stopping
Hacking
before it
starts.

ЩО Я МОЖУ ЗРОБИТИ, АБИ ВБЕРЕГТИ ПІДЛІТКА ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ?

- Проводьте час зі своєю дитиною якісно
- Слідкуйте за активністю підлітка онлайн та офлайн
- Будьте уважні до особистих речей, які раптом з'являються у підлітка, задавайте питання, якщо це дорогі речі: телефон, косметика, одяг, чи, загалом, речі, за які Ви не платили, а підліток сам собі не міг би дозволити купити
- Дізнайтесь більше про друзів, з якими Ваша дитина проводить час офлайн чи онлайн
- Підтримуйте здорові відносини з підлітком, щоб він не боявся звернутись до Вас з будь-якого приводу, особливо, якщо опинився в небезпечній ситуації
- Придумайте кодове слово, яке сигналізуватиме, що Вашій дитині потрібна допомога
- Переконайтесь, що підліток пам'ятає номери телефонів 2-3 дорослих, яким можна зателефонувати у разі небезпеки
- Нагадайте правила безпечного користування інтернетом (прибрати відображення локації на всіх пристроях, які знаходяться вдома, обмежити доступ до певних сайтів та соціальних мереж, тощо)
- Додайте номери телефонів гарячих ліній з протидії торгівлі людьми до власних контактів та до телефонної книги Вашої дитини
- Скажіть, що у разі небезпечної ситуації, необхідно відразу телефонувати до правоохоронних органів (102)

ДОДАТКОВУ ІНФОРМАЦІЮ ВИ МОЖЕТЕ ЗНАЙТИ, ЗАВІТАВШИ НА ВЕБСАЙТ:

A21.ORG/EDUCATION-RESOURCES